

דברי תורה לחג השבועות

ה'תש"א	מוצ"ט	ה'תש"א	ירושלים
9:01	8:39	8:25	7:07
8:58	8:36	8:28	7:23
8:55	8:36	8:28	7:23
9:02	8:40	8:30	7:16
9:00	8:36	8:26	7:06

מעלת חג השבועות מכל הימים טובים.

הנראה לרמז בוה, גודל מעלת קבלת התורה ביום חג השבועות אשר בו מגיע לכל השלימות מכל התרי"ג מצות. משל למה הדבר דומה על פי הנראה מחכמי הרופאים שיצוה לבשל לחולאים רוטב מכל מיני בשר אשר עולה לסך עצום, ומחמת כח השמנונית מכל מיני בשר עולה לתרופה לחזק כל כוחות הגוף. כן נוכל להבין גודל מעלת יום הזה זמן מתן תורתנו, כי בכל המועדים שיש בהם מצות פרטיות; מצה לולב וכדומה, אנו מברכין על כל מצוה ומצוה הברכה הראויה לה - על נטילת לולב או על אכילת מצה וכדומה, וזמנו של מצוה זו איננו בזמנו של זו, וכל דבר ודבר בעתו מה טוב. לא כן בחג הזה בקבלת התורה נכללים בו כל התרי"ג מצות ביחד, טועמיה חיים זכו לא תחסר כל בה".

אינא במדרש חזית שהיו ישראל ישינים לבלי קבלת התורה וערבה להם שנתם והוצרך משה לעוררם ולהוציאם בע"כ, ודברי המדרש יפלא כי הזור דעה אחרי כל ההכנות והשגות לא היו יכולים להתאפק משינה, וידוע שהקדושת-לוי לא הי' ישן לבלי א' של סוכות כי הי' יושב ומצפה בכליו עינים שיאיר אור השחר לקיים מצות ארבע מינים. אך תיבת בע"כ הוא הפירוש שלא מדעתו, כאשר ישראל הכינו א"ע בששה שבועות הספירה ומה גם אחר ר"ח שקרבו לפני הר סיני, ויחדו לבם לאחד. והי' יכול לעלות על דעת איהו מישראל שהכין עצמו לקבלת-התורה לזאת הראה להם הקב"ה שכל עבודת האדם והכנתו הוא אין, ובלעדי עזרתו אין כלום, וישנו וערבה להם שנתם ונתבטל כל הכנתם, וזהו ויוצא משה את העם בע"כ, שלא מדעתם והכנתם רק קבלו התורה חנם בלא שום הכנה שלהם, למען יראו וידעו כי רק מתנת חנם הוא. ותכלית ההכנה הוא שנדע מן ערכינו ושפלותינו, וכמאמר מרן הגאון"ק מביאלע זצלה"ה ז"יע אפר כירה מוכן הוא שעיקר הכנה הוא שידע שהוא עפר ואפר, ובכח ידיעת האת נזכה מחר א"ה ליטול בהיכל דמלכא לקבל התורה מחדש באמת ולב טהור.

זמן מתן תורתנו.

להבין הדברים האלה מה שמצינו בכמה מקומות בהיפך ותן חלקנו בתורתך משמע שנקראת תורת ד', וכאן נקראת מתן תורתנו. הנראה לבאר עפ"י מ"ש בפי' הפ' (בראשית ה, א) זה ספר תולדות אדם. כי כל הס'ת שיש בה ששים ריבוא אותיות לתורה הם משרש ששים ריבוא נשמות בני"י שעמדו על הר סיני ומהם נעשה התורה כמש"כ הקדמונים ישראל ר"ת י"ש ששים ריבוא אותיות "לתורה. וז"פ (דברים לב, מז) כי לא דבר רק הוא **כמס**. פי' כי התורה היא רק מכס משרש נשמתם אשר עמדו בהר סיני. וכן כל הדורות יש בהם שורש הנשמות שקבלו אז התורה במעמד הר סיני. ומהו יוצא מוסר השכל, שצריך כל אדם לשמור א"ע לבל יהיה בו שום צד נגיעה והשגת גבול בחיביו בעסק פרנסתו, ולא יתקנא בו אם יראה אצלו מעלה יתירה ממנו. כי כמו בס"ת אם יש בה נגיעה היא פסולה כי צריך להיות מוקף גויל, כן כאו"א מבני"י צריך לשמור מכל נגיעה, כי אם לא כן נפסל חלק שורש נשמתו באותיות התורה. ולזה סמיכת הפסוקים (יתרו שמות יח, כג) כל העם הזה על מקומו יבא בשלום ואח"כ מתחיל (שם ט, א) בחודש השלישי כו, כי רק זה עיקר ההכנה למתן תורה, כאשר כל איש על מקומו פי' חלק נשמתו ומקום אחיזתו בתורה יבא בשלום ומתוקן כראוי אזי יכול לקבל התורה. וע"ז התפלל דוד המע"ה (תהלים קיט, יח) גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך. פי' שיראה בעיניו החסיון מה שפגם בחלק נשמתו משרש האות שבתורה. וז"פ נפלאות נפ-לאו"ת. ונחזור לעניינינו כי באמת הכל עולה בקנה אחד כי באמת היא תורת ד' כמ"ש (שם א, ב) כי אם בתורת ד' חפצו. אך מאשר כל התורה היא משרש ס' ריבוא נשמות אשר עמדו בהר סיני. וכן בכל דור ודור כאשר מגיע יום חג השבועות הוא זמן מתן תורתנו, פי' הנשמות בני ישראל אשר בדור הזה עתה גם אנחנו יש לנו אחיזה באותיות התורה **לכן נקרא זמן מתן תורתנו כי בהגיע יום הנבחר מתעורר קדושת היום כמו במעמד הר סיני**. וזה שאנו מתפללין ותן חלקנו בתורתך. פי' חלק נשמותינו שיש לנו אחיזה בתורה, נזכה לתקנו בלי שום פגם, ויהי לנו אחיזה בתורה בלי שום צד נגיעה כנ"ל וז"פ (אבות ד, א) איהו עשיר השמח בחלקו. והבן.

בחודש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים, ביום הזה באו מדבר סיני. (יט, א) אמר הקב"ה לישראל בני היו קורין את הפרשה הזאת בכל שנה ואני מעלה עליכם כאלו אתם עומדים לפני הר סיני ומקבלים את התורה שנאמר ביום הזה באו מדבר סיני, אימתי בחודש השלישי. (ילקוט בשם הפסיקתא) **לכאורה היה צריך להיות כתוב בפסוקנו - באחד לחודש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים באו מדבר סיני, שינוי הלשון בפסוק ויתורו מרמזים לנו על מקור לדברי הפסיקתא, כדלהלן: א) "בחודש השלישי" ולא נאמר באחד לחודש, לרמז שאין הכוונה על היום הראשון בחודש אלא על יום אחר בחודש - הוא יום ו' סיון זמן מתן תורתנו. ב) "ביום הזה" - ? זה בא ללמדנו שאכן ביום הזה בשנה הזאת ובכל שנה ושנה אנו מקבלים את התורה מסיני שוב ושוב. ג) "מדבר" נאמר ולא הר סיני, ללמדך שע"י הדיבור שאנו מדברים וקוראים את הפרשה נחשב לנו הדבר כקבלת התורה עכשיו. ושמה תאמר שסגולה זו שייכת תמיד מתי שנקרא פרשה זו אפילו בשאר ימות השנה לכן מסיים המדרש את דבריו "אימתי בחודש השלישי" שדווקא בחודש הזה שייך הדבר.**

ביום הזה באו מדבר סיני. (שמות יט, א)

ופירש רש"י לא היה צריך לכתוב ביום הזה אלא שיהיו דברי תורה חדשים עליך כאילו היום ניתנו ע"כ, נראה לרמזו בדברי קדשו, כי באמת בכל שנה ושנה כל ימי עולם נתגלה הדבר ההוא שהיה בימים ההם... וגם בחודש הזה כיון שקרבו לפני הר סיני נתגלה גם כן שיוכלו לקרב את עצמם להקב"ה ולקבל התורה ולקרב עצמן לפני הר סיני. סיני, מלשון שנאה שישנא לכל דבר רע, כמ"ש חז"ל (שבת פט, א) סיני שבו ירדה שנאה לעכו"ם, רצונם לומר למעשה עכו"ם. ולזה צריך כל אדם כשבא ראש חודש סיון עד חג השבועות לקרות באותו עסק התורה ולהמשיך לו זה הקדושה שנתגלה ביום זה. וזהו שפירש רש"י שיהיו דברי תורה חדשים עליך כאילו היום ניתנו, דהיינו שבאמת נתגלה כל דבר בעתו כמ"ש.

ביום הזה באו מדבר סיני וגו'. (שמות יט, א)

כתב רש"י ל ביום ההוא אין כתיב כאן אלא ביום הזה שבכל יום יהיו בעיניך כחדשים כו'. שבדור דיעה ההוא היה הדבר בהתגלות ובקלות וברקים אבל באמת בכל עת ובכל דור יש קבלת התורה... ובגמר דבריו אמר כי כמה הכנות יש לקבלת התורה ימי הספירה שהם כולם הכנה לקבלת התורה שהוא השלמות והחודש סיון מר"ח ואילך. ואמר: שכל בר ישראל יכול להשיג חיות השי"ת, אפילו הקטן שבקטנים... ועבירה היא בידינו שאנו ישינים בתרדמת הזמן, כי בשעה אחת יכולים להשיג עוה"ב שלימה... והוסיף דברים בעיקר הכנה לקבלת התורה בשמחה ובכוח השבת הקודמת למתן תורה. וזה לשונו הקדוש, כי באותו פעם היה צריך להיות קבלת התורה בכל ענייני ואופניו ובהתגלות קולות וברקים, ומאז ועד עתה יש בכל שנה קבלת התורה אבל לא בהתגלות פרטי כמו אז בשעת מתן תורה. וסיים, היוצא לנו מזה כי בשבת זה צריך כל אחד לראות להכין עצמו לקבלת התורה. וחזר ואמר כי השבת הוא גדול מחג השבועות ואין יהיה הכנה לו רק מהשבת צריך להמשיך הארה להחג ויראה כל אחד להכין עצמו בקדושה ובשמחה לקבלת התורה.

לך אל העם וקדשתם היום ומחר. (שמות יט, ז)

מסתמא יורד קדושה משמים לבני"י בכל שנה ושנה. כמ"ש בשבועות זמן מתן תורתנו, **כן הכנה קודם החג מתקיים בכל שנה** כמ"ש ביום הזה באו, כמו שהיום עומד לפניו ית"ש בשמים תמיד. ובה פרשנו ענין הנאמר בגמרא יום אחד הוסיף משה, דרש היום כמחר לילו עמו ולילה דהאידינא נפקא לה ש"מ תרי יומי לבר מהאידינא. וקשה סוף סוף איך נאמר היום ומחר אי הכוונה על מחר ויום שאחרי. על כן נראה כי באמת היום ומחר הם זמנים אלו שיו"ד **בהם קדושה בכל שנה ושנה להכנה לתורה**. ומאמר השי"ת הוא לדורות כי הווה ועתיד הכל שוה לפניו ית'. רק בעבור כי לא נגלה לבני ישראל זה רק ביום על כן הוצרכו עוד ב' ימים. ויש לרמזו פי' זה בלשונם ז"ל תרי יומי לבר מהאידינא רצונם לומר בכל שנה הוא באמת רק תרי יומי, לבר מהאידינא, בשנה זאת שלא נודע לבני"י צריך להיות ג' ימי פרישה, הכלל העולה מזה כי בכל שנה גם מהלילה מתחיל קדושת היום ומחר. ובה יש לישב קושית המפרשים שאומרים זמן מתן תורתנו וקיי"ל ב' בחודש ניתנה תורה. ולפמ"ש יתכן לומר כי בכל שנה שמתקיים היום ומחר כפשוטו לילו עמו שפיר יש לומר שזמן מתן תורה בששי בחודש כמ"ש. כי באמת פנימית בני"י מוכנים בכל עת לקבלת התורה רק מה שמתלכלכים בחטא וגשמיות הגוף שזה מעכב הארת הנשמה בהגוף. ובימים אלו יורד טהרה וקדושה משמים כמ"ש וכבסו שמלותם הוא המלבוש. שהגוף מלבוש הנשמה הוא. ועל ידי שבמתן תורה יורד נשמה וחיות חדש לאיש ישראל צריכין מקודם לכבס ולטהר הגוף.

ויצטבו בתחתית ההר. (יט, יז)

ודרשו חז"ל (שבת פח.) מלמד שכפה עליהם את ההר כגיגית, ואמר להם אם מקבלים אתם את התורה מוטב, ואם לאו שם תהא קבורתכם, והקשו התוס' דהרי הקדימו נעשה לנשמע, ולשם מה דרושה היתה כפיית ההר כגיגית, וניתן להסביר שבאמת רצה הקב"ה בדברים אלו להראות חיבתו לישראל. לדוגמא: אב המחבב את בנו, שומר עליו מכל משמר, ובראותו שילד עלול ליגע בדבר שיזקק בו, הוא רודף אחריו ומונע זאת הימנו, ואם כי הילד משתוקק לכך הרי אביו יודע יפה שדבר זה עשוי להיות בעוכריו, ונאבק עמו להשמר מזאת. **הוא הדין בעת קבלת התורה הזהיר אותם "שם תהא קבורתכם"**, כוננת הדברים לא איום בעונש שיפול עליהם ההר, שאז היה צריך לומר "כאן תהיה קבורתכם", אלא הודעה וזארה, אם לא תשמרו על התורה תהא זו קבורתכם ח"ו, ש"ם" בכל מקום ובכל זמן שתעזבו ח"ו את התורה, שכן חיים ללא תורה אינם קרויים חיים, ההוראה שנתנה לישראל ב"ויצטבו בתחתית ההר", יסודה איפוא לרוב חיבתן של ישראל בעיני הקב"ה, ולכן אמנם באו אוה"ע בטרונאי וטענו האם כפית עלינו הר כגיגית היינו האם הראת לנו קורטוב של אהבה כמו שהראת לישראל, שהראת להם חיבה כאב לבנו. למדנו איפוא שאדם האוהב את בנו מחנך אותו ללמוד תורה, כי יודע הוא כי הם חיינו.

קול השפר הולך וחזק. (שמות יט, יט) מתוסף ומתחזק מדי פעם. בכל שנה ושנה מתעורר מחדש כוח נתינת התורה, התורה ניתנת בבחינה מחדשת שלא היתה עדיין בעולם, וכל אחד מישראל מקבלה לפי השגתו ולפי מה שהתכוון לחג הקדוש. (אור המאיר)

בפני עצמו, והצדיקים יזכו להשגה יתירה עד אין גבול ושיעור. והנה ידוע שבכל פסוק שנאמר בו: "העם" הכונה לפשוטי העם (ראה זוהר הק' ח"ג נשא רעיא מהימנא קכה א. במדבר רבה כ כג), דבמתן תורה זכו אפילו פשוטי העם למדרגות ולהשגות גבוהות, וכמו שהיה בקריעת ים סוף, שראתה שפחה על הים מה שלא ראו שאר הנביאים (מכילתא פרשת בשלח ג), ולכן בתחילה טעו פשוטי העם, וחשבו בדעתם שכבר הם במדרגתם למדרגת הצדיקים, וגם הצדיקים אינם משיגים ורואים יותר מהם. אבל לאחר שנוכחו פשוטי העם בגודל מדרגתם של הצדיקים, אזי הבינו מעצמם כי עדיין רחוקים המה מהקב"ה לעומת ערך קרבת הצדיקים אליו. ויש לרמז כל זאת בכונת הכתוב (שמות כ, יד): "וכל העם היינו פשוטי העם, ורואים את הקולות" - היינו שראו כולם את הקולות והתלהבות הצדיקים בגודל קדושתם, ואת הלפידים ואת קול השופר" שראו את ההתלהבות הגדולה של הצדיקים, ולכן נאמר: "וירא העם" בלשון יחיד [ראיה מלשון הבנה, רש"י בראשית יח ב ד"ה וירא], שכל אחד ואחד מהם ראה את גודל ההתקשרות של הצדיקים להקב"ה, ומכך הבינו את גודל מדרגת הצדיקים, ונשבר לבם לפני הקב"ה והתקשרו לצדיקים והתבטלו בפניהם, ועל ידי כך מיד: "וינועו ויעמדו מרחוק" - שהבינו כל אחד ואחד מהם את מקומו ומדרגתו. (כ"ק מרן מהר"ש ז"ע)

ידבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר. (שמות כ, א)

ועל פי ההסבר הנ"ל מכ"ק מרן מהר"ש מבעלזא ז"ע בשם הבעש"ט ז"ע יש לפרש את הכתוב ברש"י, (דברים ח, א): "אין המצווה נקראת אלא על מי שגומר" "גומר" הוא מלשון לימוד, כמו "אמרא גומר". ופירושו: מי שגומר, דהיינו לומד הלכותיה של המצווה הוא הוא שזוכה לקיימה בשלמות, ללא שום מניעה, ונקראת המצווה על שמו. (ערוגת הבושם)

ויאמרו אל משה, דבר אתה עמנו ונשמעה, ואל ידבר עמנו אלקים וגו'. (שמות כ, טז) צריך להבין, כיון שבתחילה אמרו: "דבר אתה עמנו" - שהקדימו "אתה" ל"עמנו", מדוע לא אמרו כסדר הזה גם אחר כך: ואל ידבר אלקים עמנו, ולמה אמרו: "ואל ידבר עמנו אלקים". ואפשר לומר, שידוע שאותו דור עמנו זכו למדרגות רמות ונשגבות עד אין שיעור, וזכו לכל מה שזכו שאר הנביאים שבכל הדורות, וזכו למדרגות נעלות אף יותר ממדרגות מלאכי מעלה, שזכו להשתתף עם כל דור ודור מן הדורות הבאים אחריהם, שאף עם דורות של כמה אלפי שנה אחריהם, המה משתתפים עמהם ומסייעים להם לעבודת הבורא ברוך הוא (עיין "ליקוטי תורה" להאר"י ז"ל פרשת שמות ד"ה וירא ה' כי סר לראות הג'), ולדרגה נעלה כזו אפילו המלאכים אינם זוכים. ולכל זה זכו מכחו של משה רבינו. ובה מובן מה שאמרו אליו: "דבר אתה עמנו ונשמעה", שיש לדייק בלשון אמרם: "ונשמעה", שלא אמרו: ונשמע, אלא כך אמרו, שעל ידי שאף משתתפים עם הדורות הבאים, אנו "נשמעה" - היינו שנהיה נשמעים אף אצל הדורות הבאים אחרינו. וידוע מספרים על גודל האורות שזכו ישראל בשעת מתן תורה, וביותר מה שזכה משה רבינו בעמדו על הר סיני, ובזוהר הק' (ח"ג פרשת אמור קו ב) נקרא האור הזה "זיהרא עילאה", ומה שזכה משה רבינו, זכה בזכות ישראל, ולכן מתחילה אמרו: "דבר אתה - עמנו", כלומר מה שאתה מדבר אתנו הוא "עמנו" בשביל שאתה עמנו, ובזכותנו זכית לכך ולכן הקדימו לומר: "דבר אתה", ואחר כך "עמנו", לרמזו על האמור. אבל כלפי ה' יתברך לא שייך לומר כן. לפי שדיבורו של הקב"ה הוא נצחי וקיים לעולמי עד, שעל ידו נבראו ונאצלו כל העולמות, ואף על פי שאמרו חז"ל (זוהר הק' בא לב ב. שם בשלח סה ב. איכה רבתי א לג): "ישראל מוסיפים כח בפמליא של מעלה", מכל מקום גם זה הוא רק מצד חסדו וטובו ויבחרו, ולכן אחר כך אמרו: "ואל ידבר עמנו אלקים", ולא אמרו: אלקים עמנו. ומכל מקום נרמז ככתוב גם כן גודל האור שזכו אז ישראל להוסיף בכל העולמות, דכתיב: "ואל ידבר עמנו" - סופי תיבות רל"ו, שהוא שיעור קומה, הנותן גבול וקצבה לכל העולמות ("עץ חיים" שער מב פרק ב בשם פרקי היכלות לר' ישמעאל), שעל ידי ישראל נתעלו אז כל העולמות, ולכך אמר עליהם ה' למשה רבינו (דברים ה, כד): "הטיבו כ'ל אשרי דברו" - לפי שעל ידם נתעלו אז כל העולמות, והבן.

כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע. (שמות כד, ז)

לכאורה, האיך הקדימו ישראל ואמרו נעשה קודם לנשמע? היה להם לחשוש שמה יתן להם מצוות שלא יוכלו לעמוד בהם, על כן היה להם מתחילה לומר נשמע, ולאחר מכן אם יראו שיכולים לעמוד בכך - יאמרו נעשה. ויש לבאר, כאמור, אמרו ישראל בעת מתן תורה ה' אחד, כלומר ישראל היו מיחדים את ה' ומוכנים היו למסור נפשם על אמונת היחוד, וכיון שהגיעו למדרגת משרות נפש יכלו לקבל עליהם הכל, דאין שום עיכוב מצד הגוף ולפיכך הקדימו נשמע לנשמע. לפי זה עולים עשר דברי הזמר "ויבאו כולם מברית יחד נעשה ונשמע אמרו כאחד" וכדי שיובן האיך היה בכוחם להקדים נעשה לנשמע ממשך הפייטן: "ופתחו וענו ה' אחד" שעל ידי אמירת ה' אחד, שמסרו נפשם על אמונת היחוד, רק על ידי כן הקדימו נעשה לנשמע. גם המשך הזמר יתבאר על פי זה: "ברוך הנותן ליעף כח" משום דאיתא במדרש: בשעה ששמעו

ישראל בסיני "אנכי" פרהה נשמתם. התחילה התורה מבקשת רחמים עליהם, ואמרה לפנינו: רבוננו של עולם! כלום יש מלך משיא את בתו והורג אז את בני ביתו? כל העולם כולו שמח. ובניך מתים?! מיד חזרה נשמתם. וזה כוונתו של בעל הזמר: אחר שמסרו ישראל נפשם באמרה ה' אחד הוכרח הקדוש ברוך הוא להפיח בהם כוח ולהחיותם.

כל המנחות באות מצה, חוץ מחמץ שבתודה, ושתי הלחם שהן באות חמץ. (מנחות פ"ה מ"א) אפוא לומר רמז בזה, על פי מה שידוע כי המצה מורה ומרמזת על העולם הבא שהוא עלמא דקשוט, ואילו החמץ רומז על העולם הזה שהוא עלמא דשיקרא, ולפי שכל מה שמקריבים ישראל להבורא ברוך הוא בימים הטובים, צריך להיות אמת, לכן: "כל המנחות באות מצה", שבזה יש להם לישראל התקשרות לעולם התענוג - עולם הבא שהוא עלמא דקשוט. אבל ביום מתן תורה, המצוה היא להקריב דייקא חמץ, כי ידוע שעל שנאמרו על החסדים והטובות שהיו לאחר מתן תורה, כולם נאמרו באמת על החסד הגדול שעשה הקב"ה עם אותם כ"ו דורות שלפני מתן תורה. אולם בכדי לעורר על אותם הדורות זכות גדולה של העתיד, היו צריכים שיהיה בדורם צדיק שיעורר עליהם אותה הזכות, ואכן בכל אותם הדורות היה צדיק הדור שהיה מעורר עליהם אותם זכויות וחסדים. ולפי זה מובן המדרש האמור, שהמשיח את הקב"ה למי שצריך לשמור את כרמו שבמקום אחר המרוחק ממונו ואינו לפניו, שאכן המשל צומה לנמשל שכשם שהאחד נזקק לשמור את כרמו שבמקום אחר. כך כביכול נזקק היה הקב"ה לשמור על אותם הדורות הקודמים, לפי שלא היתה להם זכות קיום משל עצמם אלא משל הדורות הבאים אחריהם, שלא היו בזמנם ובדורותיהם, וכמו כן צדיקי הדור שהיו באותם הדורות הקודמים, נזקקים היו לשמרם ולעורר עליהם אותה זכות גדולה של הדורות הבאים אחריהם. וכיון שהגיעו הדורות שלאחר מתן תורה, שוב לא נזקק הקב"ה לשמרם מרחוק, כי אלו הדורות יש להם זכות קיום משל עצמם בזכות התורה וקיומה, וכמו כן אין צדיקי אלו הדורות נזקקים לשמרם מרחוק, ולעורר עליהם זכות של הדורות הבאים אחריהם, אלא מעתה כך הוא שהקב"ה אומר לצדיק הדור: "שמור לי ואשמור לך" - מקרוב הדא הא דכתיב: "שמור מצוותי וחי" - מכח של עתה, ולא מכח של לאחר זמן, והבן.

ובאו כולם מברית יחד, נעשה ונשמע אמרו כאחד, ופתחו וענו ה' אחד ברוך הנותן ליעף כח. (שמות כ, ז) ושמעתי מאמרו" מרן מהר"ש ז"ע לפרש החרוז, דהנה בפר' משפטים (כד, ג) כתוב קודם "את כל אשר דבר ה' נעשה", ואח"כ (שם ד, ז) "ויכתוב משה את כל דברי ה' וגו', ויבן מזבח תחת ההר ושתיים עשרה מצבה לשנים עשר שבטי ישראל וגו' ויקח ספר הברית ויקרא באזני העם, ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע", ודקדקו המפרשים למה מקודם לא אמרו רק נעשה, ואח"כ אמרו נעשה ונשמע. אך הענין בזה דאיתא במכילתא פלוגתא, ואליבא דרבנן נתן משה רבינו ע"ה לכל שבט ושבת י"ב מצבה, והרמז בזה דהנה איתא בקדמונים אף שבפועל חלק ה' גבולות בעולמו, אבל על ידי קדושת התורה כל אחד נכלל בכל הקדושות, ובקדושת כוונה ליה ומלכות, ובמצוות שאי אפשר לקיימן, ועל כן נתן משה רבינו ע"ה לכל שבט י"ב מצבות, לרמז כי כל שבט נכלל בקדושת כל השבטים. ועל כן, מקודם לא אמרו רק נעשה הכונה בפועל, וכשראו שכל שבט היה לו י"ב מצבות, וגם ויקח משה את ספר הברית ויקרא באזני העם, וראו וזכו לקדושת התורה, אמרו "כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע" שעל ידי שמיעת התורה יזכו לכל הקדושות וכל התרי"ג מצוות. וזהו "ובאו כולם מברית יחד" ע"י ספר הברית, "נעשה ונשמע אמרו כאחד" שאמרו נעשה ונשמע אח"כ, אד"ק ז"ל. ויש לפרש גם המשך החרוז הסמוך ואיתא בזוה"ק שבת קודש יומא דאורייתא, וגם יומא דנשמתא, והנה ע"י שבת קודש יש שייכות עם כל התורה, כי אז יומא דנשמתא, ומצד הנשמה נשמת ישראל הם אחדות הקדושה. וזהו "דבר בקדשו בהר המור יום השביעי זכור ושמור" שנצטוו על שבת קודש, וממילא "וכל פקודיו יחד לגמור" שיש לכל אחד מישראל חלק בכל התורה ובכל מצוות התורה. ויש לפרש ג"כ החרוז השני בדרך זה, דאיתא במס' שבת (פו, ב) "דכולי עלמא בשבת נתנה תורה לישראל, כתיב הכא זכור את יום השבת לקדשו, וכתיב התם ויאמר משה אל העם זכור את היום הזה אשר יצאתם מצרים, מה להלן בעיצומו של יום, אף כאן בעיצומו של יום", ואיתא בזוה"ק שבת יומא דאורייתא, וי"ל דמהאי טעמא היה מתן תורה בשבת קודש להמשיך על יום השבת קדושת התורה. והנה כגון כבוד אב ואם, וכדו' באופן אחר, הכל בזמנו, שכשמיגיע למצות כיבוד אב ואם מקיים מצוה זו, וכן אחרת, אבל שב"ק כולל התורה והכל אחדות דקדושה. וממילא מובן, הגם דבעצומו של יום רק מצות זכור את יום השבת לקדשו, אבל כיון שבשב"ק כולל כל התורה, וממילא נמשך על שב"ק מקדושת כל התורה, ועל כן אחר שאמר "נעשה ונשמע אמרו כאחד", שעל ידי התורה נתאחדו כל הקדושות, ממשיך הפייטן "דבר בקדשו בהר המור, יום השביעי זכור ושמור" אף [אם] רק זאת אמר בעצומו של יום, "וכל פקודיו יחד לגמור" כי התורה אחדות הקדושה, והוי כמו שכל התורה כולה נאמרה בעצומו של יום, שמקיימים אותה כמו שבת קודש.

משל ונמשל על שבועות

מכמות שהיה, עם כל זה לא כלתה לתכלית והיו בני ביתו מוכרים כלים ובגדים להמציא מחייתם. לימים בקשו למכור כלי מלאכתו, ויקרא להם אביהם ויאמר, שמעוני בני, חלילה לכם מלעשות זאת, כי כל זמן שיש בידי הכלי מלאכה השייכים למלאכתו המפוארה, אני ניכר לעיני כולם כי אני בעל מלאכה זאת, רק לעת עתה אני חולה וראוי אנכי לשבת ולדור בדירה זאת וגם לארוחתי לכללו אותי בטוב לב מצד הרחמנות, לא כן אם אמכור את

הכלים אז במה יהיה ניכר שאני בעל מלאכה ואז יוציאו אותי גם מהדירה הנמשל, כל זמן שהתורה אצלינו, אנחנו משונים מכל עם ומצוינים להקרא בשם ישראל, לא כן בהעדד התורה ח"ו. וזהו לא מאסתים' כו', וכי מה נשתייר להם אלא זו התורה שאם לא כן לא היו משונים והבן. והוא מאמר רבי יהושע בן לוי 'בכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב ומכרזת ואומרת אוי להם לבריות מעלבונה של תורה'. (משלי יקבץ להמגיד מדובנא, בחוקות)

סיפורים על שבועות

פעם אחת היה הרבי ר' זושא זי"ע בעיר של מתנגדים והתפלל שם בהתלהבות, אחר התפלה שאל לו מתנגד אחד אם יכול לשאול אותו תוספות שקשה לו מאוד, והשיבו כן, ושאל לו את הפשט בהתוס', ויקח הרה"ק הרבי ר' זושא ספר תהלים ואמר קפיטל אחד, ואח"כ אמר לו הפשט הנכון, ויתפלא האיש מאוד כי הוא כבר היה אצל הרבה לומדים אשר נבוכו לדעת הפשט הנכון בהתוס', והוא הרבי ר' זושא בשום ניגוע, רק ע"י אמירת קאפיטל תהלים ידע להשיב על נכון, ויאמר לו הרה"ק הרבי ר' זושא, הנה בתהלים יש ק"ן קפיטל, כנגדם יש ק"נ בעלי תוספות וע"כ אמרתי הקפיטל ששייך לאותו התוס' וע"י השגתי הפשט הנכון. **מסופר על כ"ק מרן מהר"ד זי"ע** בזמנו יצאה גזירת המלכות על הרבנים לעמוד למבחן משלתי, הרבי נסע ללבוב להשתדל לפני שר המלך. איש לויתו בניסיעה הזאת היה הגביר הנועד ר' דוד שרייבר ז"ל. כאשר באו אל משרד הממשלה שאל ר' דוד את כ"ק מרן: מה נאמר ומה נדבר? ענה לו הרבי יש אתי ספר תהלים של הרבי ר' אלימלך זי"ע ונאמר קודם כל ספר תהלים ובוה באו לפני השר המושל. כאשר הציע הרבי את בקשתו לפני שר המדינה לבטל את הגזירה, אמר לו השר: אי אפשר הדבר, הלא הרבנים צריכים לדעת שפת המדינה, ולהיות בעלי השכלה, וזאת היא טובתם. על זה החזיר לו הרבי במשל: אם השר ירצה לבנות מרכבה חדשה הלא בודאי יזמין מהנדסים שיודעים את המלאכה, ולא יזמין לעבודה הזאת סנדלרים או חייטים! וכן הוא לענין זה, אם הוא לטובת הרבנים הלא מן הדין שצריכים להתייעץ עמהם, מה שטוב עבורם, ולא לקחת עצתו של הברון שמעלקי הורביץ, שאיננו לא רב ולא דיין. המשל מצא חן בעיני השר, והבטיח לו לבטל את הגזירה. **ומספרים** שכאשר בא הברון הורביץ אל השר שנית הוכיח אותו השר, ואמר: איך יכולת לומר על הרבי מבעליזא שהוא בטלן, הלא אני בעצמי שוחחתי אתו כשעה שלימה, ונוכחתי שהוא חכם ופקח גם במילי זעלמא.

תהלים בכל יום זה כמה שנים בזכות זה האריכו בשלוח וניצולו עד הנה, ומעתה אין מי שיגין עליהם. והיה בבוקר ותפעם רוחו על אותו חסיד ושלח שליח מיוחד לשם במכתב והזהירים והנה מקצתם היראים דברי החסיד נמלטו וניצולו, ומקצתם נתיאשו מן הפורענות ונשאר שם, ולא השיגו בדברי החסיד עד שפגעה בהם יד ה' ומיום ההוא ששמע החסיד דבר זה לא נמנע מלומר ספר תהלים בכל שבוע על כן אל תרפה ירך ממנו, כי מי שהוא רגיל ודש בו בספר תהלים הוא דוחה כל מיני פורעניות, וכמה נגיעים מעליו ומעל בני ביתו ומעל משפחתו ומכל בני דורו ומגלגל עליו ועליהם כל מיני שפע ורחמים וחסדים טובות ברכות והצלחות, אשרי הזוכה ומזכה את הרבים עד תאילת לשוננו.

מעשה שהיה לפני הגה"ק מהר"ם ברבי זי"ע אבד"ק פ"ב, שבא אצלו בלילה הגה"ק מברדיטשוב זי"ע בעל קדושת לוי, ושאל אותו הגה"ק מהר"ם ברבי דברי התוס' שייגע א"ע אז בלילה (לפני השיעור ליום המחרת) והוא הקדוש בעל קדושת לוי התחיל לרוץ בהחדר ולומר מזמורי תהלים, כגון לדוד מזמור לה' הארץ ומלואה ומזמור לדוד הבו לה' בני אלים, ומיד הגיד הפי האמיתי בתוס', ונבהל המהר"ם ברבי והי בעניו כמתעתע כי מה זה אמירת תהלים להבנת פי דברי התוס', והגיד לו הגה"ק בעל קדושת לוי כי בעלי התוס' (רובם ככולם) קדושת תהלים רמוזים במזמורי תהלים ופסוקיהם, ע"כ כאשר ראה מיד בתוס' מי המה בעלי המימרא אשר שאל אותו פי דבריהם, הגיד מזמורי תהלים אשר שם שורש נשמותיהם, וע"ז המשיך קדושת נשמתם וידע מיד פי לדבריהם, ויש להבין קצת במקצת יען מזמורי תהלים בכללם הם מדוד מלכנו זי"ע, שהוא שורש המלכות פה, תורה שבע"פ קרינו לה, והתורה שבע"פ הוא בעיקר לפלפל ולסלסל לעיני ולחדש כמבואר בסה"ק, וזהו דרך הקדוש שיסדו אבותינו בעלי התוס' זי"ע לפלפל בעומק סוגיות הש"ס, ע"כ שורש נשמותיהם בתהלים כנו.

יומא דהילולא

דוד המלך ע"ה נעים זמירות ישראל ו' סיון ב"א תתקכ"ד

ב"ה. **איתא בנועם אלימלך בליקוטי שושנים** שירו לה' שיר חדש תהלתו בקהל חסידים (תהלים קמט, א), יש להשיב הכלה לאותן שאינם יודעים האין נענה אדם בתפלתו בהתפללו על חולה הוא נתרפא, הרי הוא כמו השנתות חלילה אצל הבורא הפשוט האמיתי. אך הענין הוא, באמת מפי עליון לא תצא הרעות, רק האדם הוא מקושר בכל העולמות, ומחמת חטא הוא נפסק מהקשר עליון ונפול בענין חולי רע ר"ל, ואחר שבא הצדיק ומתפלל, הוא מקשר את האדם הזה בשרשו כבתחילה, ולכן נקראת תפילה, כי תפילה הוא מלשון התקשרות, כמו נפתולי וכי, ונמצא ממילא מתרפא, ולפעמים אין מועילו תפלה חלילה, כי יש עליו קטרוג חלילה, ואז צריך לקשרו בעולם הגדול הנק' תהלה, כי תהלתו הוא מלשון ואחריו תהל אור וכו', כי שם הוא רק אור גדול ואין כח בדין לקטור שם והוא רחמים גמורים ושם נמחק הכל. ולכן נקראים שירי דוד מלכנו תהלים, שיכולין לפעול בידם הכל ואין שטן ואין פגע רע. וזהו שירו לה' כי תהלתו בקהל חסידים, פירוש, ענין תהלה הוא ביד חסידים המתחסדים עם קונם.

איתא באוהב ישראל (פ' נצבים) וכאשר אחינו ב"י עם ה' בני אל חי נותנים לבם לזה וצועקים במר נפשם אל ה' ועושים תשובה בלבב שלם ובאמת, ואומרים שירות ותשבחות למלך אל חי וקים ברעותא דלבא, ועל ידי הזמירות היכולת בידם לומר עריצים ולהכרית כל החוחים והקוצים הסובבים את השושנה העליונה, וע"י מתייחדת המלכות הק' בבעלה כביכול ומקבלת שפע רב טוב מהמספירות הן העליונים ומשפעת חסדים ורחמים וכל חזו וכל ברכאין להכנס"י לתתא. והנה נודע כי דוד המלך ע"ה היה בבחי' יסוד המלוכה הק' וסיהרא עליא קדישא וכו', אך דוד המלך ע"ה שנשמתו היתה בסוד המלוכה הק' נתן אל לבבו לתקן בחייו מדריגתו, ועל ידי תשבחותיו וזמירותיו הנעימים הכרית כל הקליפות והחיצונים הסובבים להקדושה ופרט כל מלכות אדום וכמ"ש (שמואל-ב ח, יד) ויהי כל אדום עבדים לדוד והסיר מהם שם המלוכה מכל וכל.

איתא בנזל מחנה אפרים פ' שרה שיר ידוע שדהע"ה חיבר ספר תהלים חמשה ספרים נגד חמשה חומשי תורה, נמצא כלול ונגזר בו כל התורה כולה, והיינו כשכאבו עליו צרות, ד"מ ויאמרו הזיפים וכו', אז חיבר קאפיטל (פרק) תהלים שהסתכל באותיות ותיבות של אותו הצרה, ונתגלה לו ע"י זה איזה אור מן התורה

בימי הבעש"ט הק' זי"ע נגזרה גזרה מן השמים על מושב אחד של ישראל לכליון, קרא אליו הבעש"ט הק' זי"ע את חבריו הצדיקים הנסתרים ר' מרדכי ור' קהת, וטכס עצה כיצד לבטל את הגזרה. והבעש"ט הק' זי"ע עשה עליית נשמה, וראה כי כבר נגזרה גזרה ואין להשיב. בהילוכו בחזרה דרך ההיכלות, ראה בהיכל אחד אור גדול ביותר, התבונן וראה כי זהו היכלו של איש כפרי אחד, שהוא גומר את התהלים חמש פעמים בכל יום, ואותיות התהלים מתנוצצות בהיכל זה, נסע הבעש"ט הק' זי"ע אל הכפרי הזה, ואמר לו: אלו היית יודע שבעולם הבא שלך תוכל להציל ישוב מישראל היית עושה זאת? השיב הכפרי: אם יש לי עולם הבא, אני נותנו במתנה להצלת אותו ישוב ונתבטלה הגזרה **חסיד אחד היה אצל הבעש"ט הק' זי"ע** והוא איש פשוט והמוני, אבל ירא שמים גדול, והתפרנס מיגיע כפיו בחפירת בארות, "הערשל גרבעער" ("החופר") זה היה שמו בפי כל, מיום עמדו על דעתו היה נזהר מלאכול את פתו באיזה דבר, אלא עם מלח ומים, את בני ביתו היה מכלכל במזונות כפי יכולתו, אבל הוא עצמו לא טעם טעם בשר. היה בקי בספר תהלים בעל פה, פירוש המלות ידע בדוחק, ובכמה מקומות לא ידע הפירוש כלל, אבל היה חוזר על אותיות של התהלים תמיד, בעת מלאכתו ובעת הילוכו, ואמר הבעש"ט הק' זי"ע "הערשל גרבעער" יש לו דעה למעלה. **נמצא כתוב** כי בשנת ק"ה היה איש מסכן וחסיד, ולא היה כל כך יודע ספר לבד פשוטי המקרא, והיה זקן ונפטר בשיבה טובה, תוך שלושים יום לפטירתו בא בחלום לחכם אחד מופלג ונדמה לו שהיה עומד לפניו בתכריכין, וספר קטן בזרועו אמר לו החסיד האינך האיש אשר קברנו אותך ביום פלוני, אמר לו כן דברת אני הוא, אמר לו ומה הספר הזה בידך אמר לו ספר תהלים, ובאתי להזהירך שתזהיר את בני הישוב ההוא שהיית דר בו שיבריחו עצמם מן העיר וימלטו את נפשם, כי כלתה עליהם הרע, כי כל עוד שהיית דר בו בחיי ששלמתי וגמרתני ספרי

דוד המלך ע"ה נולד לאביו ישי - אחד מארבעה שמתו בעטיו של נחש (שבת נ"ה) ולאמו נצבת בת עדאל (ב"ב צא), בשנת ב' אלפים תתנ"ד. מזרע פרץ - בנו בכורו של יהודה. **מצד מזלו היה** ראוי למות מיד עם לידתו, אולם כשהראה זאת הקב"ה לאדם הראשון, הפריש משנותיו ונתן לו שבעים שנה, לכך נאמר בו באדם: "ויהי כל ימי אדם אשר חי תשע מאות שנה ושלושים שנה וימות" (בראשית ה, ה) ללמדנו שהיה צריך לחיות אלף שנה (ילק"ש בראשית); [והוא אדיתא (זה"ק ח"א קסח, ב) שאברהם אבינו ע"ה נתן לדוד ה' שנים ויעקב אבינו כ"ח שנה ויוסף הצדיק ל"ז שנה, וביחד ע' שנה, ואם כבר נתן לו אדה"ר למה הוצרכו גם הם לתת; ואם כבר נתנו לו היה לו לחיות ק"מ שנה, והוא לא חי אלא ע'. "ותירצו מדברים דשבעים שנה של אדם הראשון כשחטא - נפגמו, ואינם מועילים לדוד המלך ע"ה, ולכן האבות ויוסף נתנו לו ע'. אי נמי שדוד המלך ע"ה לא היה יושן כלל, ולא טעם טעם מיתה, נמצא שחי ע' שנה מן הימים וע' שנים מהלילות" - מדבר קדמות להחיד"א (מערכת ד אות ו). וכה"ב בתהלה לדוד" להגה"ק מבוטשאטש, ומפרש בזה הפסוק (תהלים סא, ז) "ימים על ימי מלך תוסף - שגם הלילות נחשבו לו כימים... והו"ל כאילו חי ב' פעמים ע' שנה, וזהו: שנותיו כמו דוד ודור"].

בן שלשים שנה דוד במלכו. "והימים אשר מלך דוד על ישראל ארבעים שנה בחברון מלך - על יהודה - שבע שנים, ובירושלים מלך - על כל ישראל - שלשים ושש שנה" (מלכים א' ב, יא). **מעולם לא עבר עליו חצות לילה** בשנה (ברכות ג, ע"י"ש סדר יומו). שינתו היתה כשינת הסוס - ששים נשימות (סוכה כו); בהישמרו כל ימיו שלא יטעם טעם המות, מפני שהשינה היא אחד מששים מן המות, ומפני מעלתו שהוא בבחי' יחי' לא היה ישן רק ששים נשימות, כי עד ס' נשימות פחות אחד עוד נקרא יחי' (זה"ק ויג רז). **בגודל אהבתו ודביקותו אל השי"ת** חיבר את ספר התהלים, זמירות, שירות ותשבחות אשר אמר כשירתה עליו שכינה (פסחים ק"ז).

משך שנות חייו עלי אדמות שבעים שנה מיום ליום. יום פטירתו - הוא לידתו - היתה בחג השבועות שחל בשבת, בזמן המנחה, שנת ב' אלפים תתקכ"ד. וכה אמרו רז"ל (ירושלמי ביצה פ"ב ה"ד, חגיגה פ"ב ה"ג): "דוד המלך ע"ה מת בעצרת - אחר שהתחילו להקריב שלמים. והיו כל ישראל אוניין ולא היו יכולין

הניח בו חכמתו ופעולות מעשיות ידיו וכח הפועל בנפעל להיות על ידו נעשה הכלי אבל אחר גמר פעולתו ועשית הכלי על תכונתו ואין להאומן אשר עשאו שום מחשבה ושום עשיה עוד עליו והכלי עומד תמיד על מעמדו בלתי השגחת וראית פני האומן כי הוא עשה הכלי יש מיש משברי כסף כלי נאה וע"כ אחר גמר עשיתו אינו צריך עוד להאומן כי יעקרו היה במציאות קודם שבא ליד האומן. לא כן באומנות אלהינו ית"ש לעולמי עולמים כי הוא ברא כל העולמות יש מאין וקודם הבריאה לא היה במציאות כלל שום נברא ונמצא גם אחר בריאתם חלילה אם יסתלק השגחת בוראם מהם אף על רגע כמימרא היו כל העולמות כמו שהיו קודם בריאתן והיה לאדם ואין ממש ועיקר חיותן וקיומן הוא בכח הראשון שהניח בוראני ב"ה ו"ש בבריאתן והמה אותיות התורה אשר בהן ברא את עולמו דרך משל מאמר יהי רקיע בתוך המים וגו' הנה באותיות אלו נתהוה הרקיע ועד עתה האותיות האלו הם הם חיותן וקיומן של השמים ושמי השמים ואלמלי יצויר העדר שפע חיות האותיות משמים ברוגע אחד תיכף ומיד יחזירן לכמו שהיו ואין ולאפס ממש והיו כלא היו וכמ"כ בכל העולמות שלמעלה ושלמטה. וזה שאמר הכתוב לעולם ה' דברך נצב בשמים כלומר דברך אשר דברת בבריאת השמים להיות אומרו יהי עד הנה הוא נצב ועומד בשמים להיות על ידו קיום השמים ודפח"ח. (בעש"ט הק' ז"ע).

על מה שוא בראת כל בני אדם. (תהילים פ"ט) שמעתי ממורי זללה"ה באור ע"ו ששאל היצה"ר להקב"ה על מה שוא בראת ששאל זאת על עצמו למה נברא היצה"ר שהוא שוא מאחר שיש חכמי מוסר מי ישמע לו והשיבו הקב"ה כל בני אדם שיש דוגמת חכמי המוסר חכמים להרוע בא זה ומטבל דברי זה וז"ש כל בני אדם ודפח"ח. (תולדות יעקב יוסף)

הריעו לה' כל הארץ. (תהילים צ"ח) כתב הארי"ז ע"ו הילכה ר"ת הריעו לה' כל הארץ ואמר הבעש"ט ז"ע שר"ל שלהליכה זו צריך לשבר כל אצויות וחומריות ותתן לנו מנסה אחד הוא היצה"ר לנסותנו בה כי מנסנין התניקו בהלכה והוא מקשה ומבלבל הפשיטות להשיבנו לדרך עיקום וכשאנו חכמים ואין אנו מניחים אותו לנצחנו אז יש להשי"ת תענוג גדול כמשל בן נחמד וחריץ שיש לאביו תענוג כשהאורח מנסהו ומקשה והבן אינו מניח א"ע להנצח. (תולדות יעקב יוסף)

מדגה התחוננה וצריך האדם להיות במדרגה זו שיהיה דבור נחשב לו למעשה.

ואתהלכה ברחבה כי פקודיך דרשתי. (תהילים ק"ט) י"ל בזה כי כשהנשמה בגלות רח"ל אז הוא בסוד מצרים היינו מצ"ר י"ם כי חכמה וחיים נקרא ים והוא צמצום בסוד גלות וכשהקב"ה גואל אותה מן הגבול ומצר לבחינת רחוב והרחבה והיינו שמקדש כל חושי ונעשה כסא מרכבה להקב"ה כביכול ועי"ז הוא יוצא מהמצר וגבול ובא לבחינת נחלה בלי מצרים. והוא שאמר דוד המלך ע"ה ואתהלכה ברחבה כי פקודיך דרשתי שהלכתי בבחי רחבה ולא בבחי מצר וגבול והיינו מפני שפקודיך לשון חסרון כמו ולא נפקד ממנו איש פי מקום שהוא חסר ממך כביכול שהיה צמצום ולא נתגלה בו כבודו ית' שם דרשתיך באותן המדות והמקומות שהיו חרוקים ממך שם דרשתיך עד שמצאתי וראיתי התגלות כבודך גם שם ולית אתר פנוי ממך כמו ויברך דוד את ה' לעיני כל הקהל. ושמעתי מאא"ז זללה"ה שהראה דוד בחוש לעיני כל הקהל שמלא כל הארץ כבודו ולית אתר פנוי מיניה ובמה הראה לכל במה שאמר לך ה' הגדולה והגבורה וגו' לך ה' הממלכה ואז ראו הכל אפילו המון עם כי הקב"ה שרש כל הדברים והיותם וזה דרשתיך לשון דרש כמו מי שדורש איהו פסוק שעיניו אינו עולה יפה ונראה חסר איהו תיבות והוא ממלא אותו ומראה בפירושי שישנו חסר כלום אך אמר דהתי"ב אפילו במקום שהיה נראה לפני המון עם שאתה חסר וזה סוד הצמצום שם הראיתי גדולתך והתגלות כבודך ולכך זכיתי בעצמי שיצאתי מן המצר והצמצום ואתהלכה ברחבה. (דגל מחנה אפרים)

חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך. (תהילים ק"ט) הענין כי אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחסר ר"ל שיהיה בהטוב ההוא אשר יעשה מבלי שום פניה וחסא זה א"א ובאר כי כשיעשה טוב בלי שום דבר רע מתגרה בו היצה"ר משא"כ כשוראה היצה"ר שיש בו חלק היצה"ר מניחו והולך לו ואז נגמר הדבר ויעשה לשלל צרות אז חבד קפיטל תהלים שהסתכל באותיות דעת היצה"ר בכל דבר מצוה. וז"ש חשבתי דרכי ר"ל בכל דבר מצוה או קדושה בתחלה חשבתי בדי חשבתי להנאתי הגשמי ואח"כ ואשיבה רגלי ר"ל ההרגל שהרגלי אצלי שלא לשמה. אל עדותיך ר"ל שעשיתי לשמה. וז"ש חצות לילה אקום ר"ל לתועלת הגשמי כי מיד שיתעורר משנתו לש"ש א"א אלא חצות לילה אקום לצרכי ואז בדבר הטבע יכול לגבור על הטבע שינת חצות. (בעש"ט הק' ז"ע)

נ"ר והרחבה והיה בדיחא דמלכא ואמר מלתא דבדיחוחא כלל תכלה ראיתי קץ אבל רחבה מצותך מאד וכשתרצה להראות לי תורתך ע"י צרות יהיה ח"ו אין קץ לצרות ומי יוכל שאתן והבן (דגל מחנה אפרים).

לעולם לא אשכח פקודיך כי בם חייאתי. (תהילים ק"ט). דהנה יש לבאר מה שמצינו שהתורה נקראת תורת חיים כמבואר בשמו"ע בברכת שים-שלום - כי באור פניך נתת לנו תורת חיים' כו' - חיים הם למוצאיהם. דהנה מצינו בגמרא (שבת פת): א"ר יהושע בן לוי כל דיבור שיצא מפי הקב"ה יצאה נשמתו של ישראל, שנאמר: נפשי יצאה בדברו, כיון שבדברו אחד יצאה נשמתו - דיבור שני היכן קבלו? הרידי הקב"ה טל שעתיד להחיות בו מתים וכו'... דהנה עיקר קבלת התורה ומצות הוא מסירות נפש על קדוש השם, כמו שדרשו רז"ל בפסוק (ויקרא כב, לב) ונקדשתי בתוך בניי כי אני ה' מקדשכם, שמתחלה צריך האדם לקבל עליו עול מלכות שמים במסירות נפש ואח"כ באה הקדושה על בניי, וזהו: 'אני ד' מקדשכם' (תנ"כ אמור) וכי זה פירוש הפסוק שהתחלנו: לעולם לא אשכח פקודיך כי בם חייאתי - שהחיות של דוד המלך ע"ה היה מטל התורה, ולזה לא שלטה בו כלל השכחה, כן יקיים בכל ישראל אמון'. (תפארת שלמה שבועות)

רצון יראיו יעשה וגו'. (תהילים קמ"ה) וקשה אם כבר עשה רצון יראיו מה צריך עוד לשמוע שועתם ולהושיעם ועל"פ אפיכא הול"ל ששומע שועתם ורצון יראיו יעשה. ובאר מורי זללה"ה כי מצינו מדתו ית' ששומע לכל הקוראים אותו או לטובה או לרעה ח"ו כמאחז"ל גבא אפומא דמתרתא רחמנא קריא וכו' א"כ מה הפרש יש בין צדיק לרשע ובאר כי יש הפרש גדול ביניהם כי הגבגב נשמע תפלתו שיוכל לגנוב ואח"כ שנתפס על גבבתו חוזר וקורא לו ית' ושוב לא נענה מאחר שבחר בזה משא"כ הצדיק המתפלל על איהו דבר גם שיועד ה' שאין זה לטובתו מ"כ ה' עושה חוקו. וז"ש רצון יראיו יעשה ואח"כ כשוראה וישמע זה טובתו חוזר וקורא לה' ואז ברחמי ית' שומע וישמע ויפיק מ"מ ודפח"ח. (תולדות יעקב יוסף)

אודות פטירתו מסופר בגמרא (שבת ל) שביקש דוד מאת הקב"ה: 'הודיעני ה' קצי ומדת ימי...' ואמר לו הקב"ה: גזרה היא מלפני שאין מודיעין קצו של בשר ודם...' רק הודיעו לבסוף: 'בשבת תמות', ומני אז היה יושב ועוסק בתורה בכל שבת במשך כל היום. כשהגיע זמנו להיפטר לא היה מלאך המות יכול לו 'לדא פסק פומיה מגירסא'. מה עשה, הלך לבוסתנו ונענע את האילנות להשמיע קול רעש, וכשיצא דוד לראות סיבת הרעש, נשברה המדרגה מתחתיו, ואישתיק ונח נפשיה, עיי"ש.

לעתיד לבוא ימלך דוד, שנאמר (הושע ג, ה): 'ובקשו את ד' אלקיכם ואת דוד מלכם' וגו', ואמרו (זוה"ק פר' פקודי רלב, ב): דוד איהו הוה מלכא בהאי עלמא (-מלך בעוה"ז), ודוד יהא מלכא לומנא דאתי (-ימלך לעתי"ל)'. והוא אשר עתיד לבקר על הכוס כאשר 'עתיד הקב"ה לעשות סעודה לצדיקים ביום שיגמל חסדו...' (פסחים ק"ט).

נודב ע"י הנדיב הנכבד הרב החסיד ר' יעקב יחזק'י ביום שליט"א מונטריאל לרגל חג השבועות זמן מתן תורתינו הק' לכ' התורה ולומדיה

נודב ע"י הנדיב הנכבד הרב החסיד ר' שלמה אביגדור איגל שליט"א ברו- פארק לרגל חג השבועות זמן מתן תורתינו הק' לכ' התורה ולומדיה

נודב ע"י הנדיב הנכבד הרב החסיד ר' אברהם יעקב דייטש שליט"א ברו-פארק לרגל חג השבועות זמן מתן תורתינו הק' לכ' התורה ולומדיה

לעלוי נשמת האשה החשובה מרת חי' בריינדל ע"ה בת הרה"ח ר' אשר אנשיל הלוי פרגר ז"ל נפטרה ה' סיון ערב שבועות תשס"ט אשת הרה"ח המפואר רבי שמואל בונם קליין זצ"ל ראש הקהל דקהל מחזיקי הדת דחסידי בעלזא נפטרה ערב שבועות תשס"ט הונצחה ע"י בנה הרה"ח ר' מנחם קליין שליט"א י"ד הנהלת קהל מחזיקי הדת

לעלוי נשמת האשה החשובה מרת חי' בריינדל ע"ה בת הרה"ח ר' אשר אנשיל הלוי פרגר ז"ל נפטרה ה' סיון ערב שבועות תשס"ט אשת הרה"ח המפואר רבי שמואל בונם קליין זצ"ל ראש הקהל דקהל מחזיקי הדת דחסידי בעלזא נפטרה ערב שבועות תשס"ט הונצחה ע"י בנה הרה"ח ר' מנחם קליין שליט"א י"ד הנהלת קהל מחזיקי הדת

לעלוי נשמת הרה"ח המפואר נודע בשערים צדקת פורונו, ראש וראשון לכל דבר שבקדושה כל ימיו השתעשע בלימוד התורה בעיון ובסברות עמוקות וישרות מורה"ר ר' יצחק בהרה"ג ר' דוב בערל קארניאל ז"ל מציריך-שוויץ נלב"ע ד' סיון תשס"ט הונצח ע"י בניו החשובים שיחי

לעלוי נשמת האשה החשובה מרת רבקה אונגר ע"ה בת הרה"ח ר' יוסף ז"ל נפטרה בליל חג השבועות תשס"ב ת.נ.צ.ב.ה

לע"ג הרה"ח ר' שמואל משה ז"ל בן הרה"ח ר' מרדכי יהודה ז"ל וזוגתו האשה החשובה מרת אסתר הינדא ע"ה בת הרה"ח ר' דוד ז"ל מרת פייגא צירל בת הרה"ח ר' שמואל משה ז"ל הרה"ח ר' יצחק שלמה ז"ל בן הרה"ח ר' שמואל משה ז"ל שנספו עקה"ש ה' סיון תש"ג הי"ד. הונצחו ע"י בני משפחתם החשובה שיחי

לע"ג הרה"ח ר' ישראל חיים רובינשטיין ז"ל בן הרה"ח ר' דוד ז"ל נלב"ע כ"א טבת תשע"א וזוגתו האשה החשובה מרת צפורה מרים ע"ה בת הרה"ח ר' מנחם הלל ז"ל ת.נ.צ.ב.ה.	לע"ג הרה"ח ר' דוד יוסף אונגר ז"ל בן הרה"ח ר' אברהם יהודה ז"ל ולע"ג וזוגתו האשה החשובה מרת רבקה ע"ה בת הרה"ח ר' יוסף ז"ל	לע"ג האשה החשובה מרת גיטל ע"ה בת הרה"ח ר' צבי ז"ל נפטרה כ"ו אייר ת.נ.צ.ב.ה. הונצחה ע"י בנה הרה"ח ר' חיים בנימינל שליט"א	לע"ג האשה החשובה מרת מלכה ע"ה בת הרה"ח ר' אהרן עקיבא ז"ל נפטרה כ"ה שבט תשע"א ת.נ.צ.ב.ה. הונצחה ע"י בנה הרה"ח ר' יוסף לעוין שליט"א	לע"ג הרה"ח ר' יוסף רובינשטיין ז"ל בן הרה"ח ר' אהרן עקיבא ז"ל נלב"ע כ"ה שבט תשע"א ת.נ.צ.ב.ה. הונצחה ע"י בנה הרה"ח ר' יוסף לעוין שליט"א	לע"ג הרה"ח ר' יוסף רובינשטיין ז"ל בן הרה"ח ר' אהרן עקיבא ז"ל נלב"ע כ"ה שבט תשע"א ת.נ.צ.ב.ה. הונצחה ע"י בנה הרה"ח ר' יוסף לעוין שליט"א
---	---	---	---	---	---